

Prot. N. 41719/08 CA

Suppressionis paroeciae B et reductionis ecclesiae in usum profanum
(D.na N. et alii - Congregatio pro Clericis)

SENTENTIA DEFINITIVA

IN NOMINE DOMINI. AMEN

BENEDICTO PP. XVI feliciter regnante, Pontificatus sui anno VII, die 21 maii 2011 Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal, videntibus Em.mis ac Rev.mis D.nis Raimundo Leone Card. Burke, *Praefecto*, Carolo Card. Caffarra, *Ponente*, Ioanne Card. Lajolo, Exc.misque ac Rev.mis D.nis Xaverio Echevarría Rodríguez et Philippo Iannone, O.Carm., atque intervenientibus Cl.mo D.no Carolo Gullo, utpote Recurrentium Patrono, Cl.ma D.na Martha Wegan utpote Patrona Congregationis pro Clericis et Exc.mi Episcopi, Rev.do D.no Marco Graulich, S.D.B., Promotore Iustitiae Substituto, in causa de qua supra, hanc definitivam tulit sententiam.

I. Facti Species

1. Die 1 novembris 2001, Episcopus dioecesanus litteras pastorales edidit, quibus explicavit necessitatem examinandi et reordinandi structuras pastorales in dioecesi, ob mutatas condiciones ecclesiales et sociales.

In iisdem litteris, Exc.mus Episcopus unamquamque paroeciam invitavit ad illam reordinationem ponderandam intra fines respectivae regionis pastoralis. Regio quaedam erat unitas pastoralis comprehendens paroecias A et B, necnon sacellum apud universitatem studiorum.

Litteris diei 25 maii 2006, Rev.mus Vicarius episcopalis pro paroeciis Rev.dum administratorem paroecialem B certiore fecit Exc.mum Episcopum ad normam canonis 515, § 2 consilium presbyterale audivisse, quod commendaverat mutationem dictae paroeciae in sic dictam missionem seu quasi-paroeciam, unitam cum paroecia A atque Exc.mum Episcopum hanc commendationem accepisse et executionem in diem 1 octobris 2006 statuisset.

Haec decisio, omnibus paroecianis divulgata, tunc impugnata non est.

Antea autem iam incepta erat ponderatio reordinationis vitae ecclesiasticae in illa regione pastorali, at absque communi consensu.

2. Tempore interiecto triginta quattuor regiones pastorales, in quibus dioecesis divisa erat, suas propositiones mandaverant, quas dein Rev.mus Vicarius episcopalis una cum Collegio Consultorum accurate perpenderit. Die 11 aprilis 2007 votum definitivum Exc.mo Episcopo oblatum est.

Diebus 20 et 27 aprilis 2007, Exc.mus Episcopus rem, iuxta normam can. 515, § 2, proposuit consilio presbyterali. Circa paroeciam, de qua, consilium die 27 aprilis 2007 unanimiter approbavit propositum ut «Mission B would close on 16 August 2007 entrusting the care for its area and people to A».

Eodem die 27 aprilis 2007, Exc.mus Episcopus unicuique familiae suam decisionem notificavit, claudendi nempe missionem B, statuens quod: «its ministries will be consolidated with Parish A», cum effectum inde a die 1 iulii 2007.

Die autem 1 maii 2007 D.na N. simul cum tribus aliis paroecianis ab Exc.mo Episcopo petiit «reconsideration of ... decision to close parish B and the church», indicans se ulteriores notitias transmissuram et advocatum canonicum nominaturam esse. Simul vero, id est eadem die, ipsi Congregationem pro Clericis adiverunt.

Instantia diei 5 maii 2007, octoginta octo christifideles, D.na N. inclusa, petitionem scriptam iteraverunt ut Exc.mus Episcopus praefatam decisionem revocare vellet.

Die 4 iunii 2007 Congregatio pro Clericis respondit D.nae N., asserens dictam instantiam recursum hierarchicum considerari non posse.

Interea autem, die 26 maii 2007 D.na N. et alii secundam instantiam in merito causae mandaverant tam Exc.mo Episcopo quam Congregationi pro Clericis.

Litteris dein diei 12 iunii 2007, Rev.mus Vicarius episcopalis respondit ad instantias Exc.mo Episcopo missas, totam rem fusius explicans atque motivis decisionis expositis. Ipse distinguit inter duos actus administrativos, mutationem nempe B a paroecia in quasi-paroeciam, quae status mutatio a nullo denunciata erat, atque eius unionem extinctivam cum paroecia A per «action of amalgamation [consolidation, merger]». Tandem indicavit Exc.mum Episcopum propriam decisionem confirmavisse.

Die dein 20 iunii 2007 D.na N. et alii responsionem ad Congregationem pro Clericis transmiserunt, eorum recursum hierarchicum confirmantes, et die 27 iunii 2007 Exc.mum Episcopum de recurso certiore fecerunt.

Die autem 5 augusti 2008, Congregatio decreto (prot. n. 20082142) recursum reiecit et decisiones Exc.mi Episcopi confirmavit «in procedendo et in decernendo».

3. Quam adversus decisionem D.na N. cum D.no M., die 26 augusti 2008 recursum interposuit coram H.S.T.

Die 4 decembris 2009 Signatura Apostolica statuit recursum *fumo boni iuris* gaudere ideoque admittendum esse ad disceptationem coram Em.mis et Exc.mis Patribus atque die 22 decembris 2009 decrevit concedendam esse et facto concedi suspensionem quoad clausuram ecclesiae, tantum autem ea mente ut Exc.mus Episcopus pendente recursu eam et bona suppressae missionis B tuto custodiret.

Deinde, die 16 ianuarii 2010 dubium concordatum est hac sub sequenti formula: **An constet de violatione legis in procedendo vel in decernendo relate ad decisionem Congregationis pro Clericis diei 5 augusti 2008.**

II. In Iure et in Facto

4. In primis videndum est de asserta interpositione recursus hierarchici extra terminum peremptorium. Congregatio enim recursum reiecit ob inobservantiam normarum recursum hierarchicum respicientium tam circa mutationem paroeciae B in quasi-paroeciam seu missionem quam circa eius unionem extinctivam cum paroecia A. Dein necessaria est ulterior accurata distinctio inter duos actus Exc.mi Episcopi, scilicet inter unionem extinctivam quasi-paroeciae B cum paroecia A et clausuram ecclesiae quasi-paroeciae extinctae eiusque destinationem in usum profanum.

A. De asserta inobservantia normarum recursum hierarchicum respicientium

5. In primis dicendum est Congregationem pro Clericis recte reiecisit recursum hierarchicum adversus mutationem paroeciae B in missionem seu quasi-paroeciam, nam «this cannot be questioned a year after the fact», omisa insuper petitione de qua in can. 1734, eo vel magis quod ex actis constat paroecianos iam diu certiores factos fuisse de effectibus decisionis, v.g. per notitias ipsis diebus 16 et 17 septembris 2006 datas.

6. Aliter autem res se habet relate ad suppressionem missionis seu quasi-paroeciae B.

Contra hanc decisionem remonstrationem, de qua in can. 1734, proposuerunt die 1 maii 2007 D.na N. et alii tamquam membra olim paroeciae B eiusve consilii oeconomici vel pastoralis, et iterum octoginta octo paroeciani, inter quos D.na N., die 5 maii 2007. D.na N. et alii, insuper iam die 1 maii 2007 et iterum die 26 maii eiusdem anni praepropere ad Congregationem pro Clericis provocaverunt.

Congregatio pro Clericis ergo recte die 4 iunii 2007 respondit instantiam diei 1 maii 2007 considerari non posse et item in impugnato decreto diei 5

augusti 2008 quod: «the recourse regarding the disposition of the Ordinary in closing the Mission B has not respected the time limits imposed by the law for the Bishop's response». Recursus dierum 1 et 26 maii 2007 enim ante decursum terminum, de quo in can. 1735, propositi erant.

D.na N. et alii tamen alium recursum interposuerunt apud Congregationem pro Clericis.

Die enim 12 iunii 2007 Rev.mus Vicarius episcopalis ad remonstrationem coram Exc.mo Episcopo factam respondit, asserens in casu servatum non fuisse terminum triginta dierum Exc.mo Episcopo iuxta normam can. 1735 concessum, ante recursum ad Congregationem. Sed Rev.mus Vicarius episcopalis etiam notificavit Exc.mum Episcopum decisionem confirmavisse et amplam explanationem quoad rationes motivas dedit. Die igitur 12 iunii 2007 habita est reiectio petitionis (cf. can. 1735) ex parte Exc.mi Episcopi.

Contra hanc reiectionem D.na N. et alii responsionem Rev.mi Vicarii episcopalis una cum suis animadversionibus die 20 iunii 2007 ad Congregationem transmiserunt, suum confirmantes recursum hierarchicum. Hic autem recursus intra fatalia legis (cf. can. 1737, § 2) interpositus habendus est, ideoque verus recursus contra confirmationem decisionis.

Quod ergo dictum est a Congregatione quoad recursum diei 26 maii 2007, validum non est quoad recursum diei 20 iunii 2007. Ad hanc proceduram igitur quod attinet, responsio Congregationis fundamentum non habet. Stat contra id quod a D.na N. dictum est in recursu ad H.S.T. i.e., quod «there has been a gross miscarriage of justice to dismiss this appeal for untimeliness», quatenus agitur de recursu diei 20 iunii 2007 contra confirmatam decisionem Exc.mi Episcopi.

B. De unione extinctiva quasi-paroeciae B cum paroecia A

7. Ad hanc rem quod attinet, non exstat in actis decretum formale promulgatum, sed utique ex epistola fidelibus quasi-paroeciae B die 27 aprilis 2007 missa sine ullo dubio apparet decisio Exc.mi Episcopi, confirmata dein a Congregatione pro Clericis. Die ergo 27 aprilis 2007 Exc.mus Episcopus suppressit per unionem extinctivam quasi-paroeciam B.

Sua ex parte Congregatio pro Clericis recursum contra istam decisionem reiecit non solum propter inobservantiam normarum pro recursu hierarchico, verum etiam quia Exc.mus Ordinarius recte egit in procedendo et in decernendo.

Et reapse nullum dari potest dubium quominus consilium presbyterale ad rem consultatum fuerit. Rationes motivae decisionis insuper summarie explicatae sunt in epistola die 27 aprilis 2007 ab Exc.mo Episcopo unicuique familiae quasi-paroeciae B missa. Rev.mus dein Vicarius episcopalis illas rationes motivas amplius exposuit in responsione diei 12 iunii 2007 ad remonstrationem, notificans quoque confirmationem decisionis ex parte Exc.mi Episcopi.

Assertio iuxta quam Exc.mus Episcopus non exposuisset rationes motivas igitur ullo fundamento caret.

Lex dein Ecclesiae ad rem postulat ut rationes motivae sint iustae, non autem graves. Existimatio autem quoad iustas rationes et earum existentiam obiectivam commissa est et esse debet praecipue et necessarie discrimini Episcopi. Cum in casu haudquaquam probetur eum arbitrarie egisse, eius decisio a Congregatione confirmata sustinenda est.

C. De reductione ecclesiae B in usum profanum

8. Acta dioecesana et decretum Congregationis re vera tantum de clausura ecclesiae verbum faciunt. Iurisprudencia autem H.S.T. semper aequiparat clausuram ecclesiae cum eius reductione in usum profanum. Insuper, proposita ecclesiae alienatio ex actis clare apparet.

Pars recurrens, in commercio litterarum tam cum Exc.mo Episcopo quam cum Congregatione, asserit D.num P. praedium pro aedificatione ecclesiae dedisse ea mente ut, si forsitan ecclesia venundaretur, illum in heredum dominium reverti deberet. Sed attente inspecto contractu, haud confirmatur haec assertio D.nae N. Re vera legitur in contractu: «That the said premises are free from encumbrances that the said party of the first part will forever warrant the title to said premises».

Haec recurrentis assertio igitur fundamento caret. Neque heredes ullum initium dabant actioni legali.

Res tamen profundius inspicienda est.

Iuxta normam can. 1222, § 1, Episcopus sine dubio ecclesiam in usum profanum non sordidum redigere potest, si adest impossibilitas obiectiva et absoluta adhibendi ecclesiam protinus ad cultum divinum aut eam reficiendi. Sed praeter hanc facti speciem, ut Episcopus redigere possit ecclesiam in usum profanum, omnino oportet ut adsint causae graves, non solummodo iustae, et insuper consilium presbyterale ad rem auditum sit (cf. can 1222, § 2).

Hoc in casu, ex actis constat de optimo statu conservationis ecclesiae, dum fideles parati sunt ad necessarios sumptus pro ecclesia sustinendos. Sufficere praeterea nequeunt rationes motivae characteris generalis uti v.gr. reductio numeri sacerdotum, numerus elevatus aedificiorum sacrorum. Necessarium est in singulis casibus probare reapse haberi causas graves. Ex actis vero causae patet determinationem reductionis ecclesiae B in usum profanum sic et simpliciter niti proposito generali reordinationis structurae pastoralis. Necessarium autem erat diligenter distinguere inter processum reordinationis paroeciarum et determinationem quoad statutum canonicum aedificii sacri.

Decisio igitur Exc.mi Episcopi a Congregatione pro Clericis confirmata, infirmanda est, quia in decernendo violavit normam can. 1222, § 2.

Altera ex parte ex actis evincitur consilium presbyterale ad rem consultatum fuisse, ideoque non sustineri hanc assertam violationem legis in procedendo ad reductionem ecclesiae in usum profanum non sordidum quod attinet.

III. Conclusio

9. Omnibus sive in iure sive in facto aequè rimatis, infrascripti Iudices, Christi nomine invocato, pro Tribunali sedentes et solum Deum pro oculis habentes, dubio respondendum decreverunt et facto respondent:

NEGATIVE, seu non constare de violatione legis in procedendo et in decernendo relate ad decisionem Congregationis pro Clericis diei 5 augusti 2008 quoad mutationem status paroeciae B et unionem extinctivam cum paroecia A;

AFFIRMATIVE, seu constare de violatione legis in decernendo relate ad decisionem Congregationis pro Clericis diei 5 augusti 2008 quoad reductionem ecclesiae B in usum profanum ob defectum causae gravis;

NEGATIVE, seu non constare de violatione legis in procedendo relate ad decisionem Congregationis pro Clericis diei 5 augusti 2008 quoad reductionem ecclesiae B in usum profanum.

Retineatur pro expensis H.S.T. cautio in eius arca deposita. Partes suo quaeque Cl.mo Patrono congruum solvant honorarium.

Ita pronuntiamus ac statuimus, mandantes iis quorum interest, ut hanc Nostram definitivam sententiam executioni tradant, ad omnes iuris effectus.

Quod notificetur omnibus quorum interest ad omnes iuris effectus.

Datum Romae, e sede Supremi Signaturae Apostolicae Tribunalis, die 21 maii 2011.

(Signati) Raimundus Leo Card. BURKE, *Praefectus*

Carolus Card. CAFFARRA, *Ponens*

Ioannes Card. LAJOLO

✠ Xaverius ECHEVARRÍA RODRÍGUEZ

✠ Philippus IANNONE, O.Carm.

Et notificetur.

Die 11 augusti 2011

✠ Franciscus DANEELS, O.Praem., *Secretarius*

Paulus MALECHA, *Praepositus Cancellariae*